

**БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ
БАЯНИЯ, ВРАЧУВАНИЯ,
ГЛЕДАНИЯ И ЛЕКУВАНИЯ
Том 1**

В настоящия сборник са включени баяния,
врачувания, гледания и лекувания,
публикувани в Сборник за Народни
умотворения, наука и книжнина,
книга I, 1889 – книга V, 1891

ПОРЕДИЦА
СЪКРОВИЩНИЦА
НА БЪЛГАРСКАТА НАУКА

ПУБЛИКУВАНИ:

1. Карел Шкорпил – Мадаро-могилското плато
2. Иван Клинчаров – Поп Богомил и неговото време
3. Йордан Иванов – Богомилски книги и легенди
4. Богдан Филов – Куполните гробници при Мезек
5. Богдан Филов – Старобългарското изкуство
6. Карел и Херменгилд Шкорпил – Паметници из Българско – Сакар
7. Борис Дякович – Археологически излет в крайдунавска България
8. Анастас Иширков – Западните краища на българската земя
9. Карел и Херменгилд Шкорпил – Могили
10. Вацлав Добруски – Тракийското светилище на Асклепий до Глава Панега
11. Р. Попов и Н. Мушмов – Ръководство за разкопки, събиране и запазване на старини и монети
12. Богдан Филов – Антични паметници в Народния музей & Паметници на тракийското изкуство
13. Вацлав Добруски – Материали по археология на България
14. Братя Шкорпил – Черноморското крайбрежие. Археологически изследвания
15. Свещ. Петър Любенов – Баба Ега
16. Цани Гинчев – Нещо по българската народна медицина

17. Вацлав Добруски – Други паметници по култа на Асклепий в Тракия
18. Борис Дякович – Бележки по археологията на крайдунавска България
19. Иван Басанович – Към епиграфиката и археологията на Горна и Долна Мизия
20. Вацлав Добруски – Тракийски конници. Паметници по култа на Асклепий. Паметници по култа на Зевс, Хера, Атина
21. Богдан Филов – Надгробните могили при Дуванлии в Пловдивско
22. Български народни баяния, врачувания, гледания и лекувания, том 1
23. Български народни баяния, врачувания, гледания и лекувания, том 2

ПРЕДСТОЯЩИ:

Очаквайте през 2020 г. в поредицата
ГЪКРОВИЩНИЦА НА БЪЛГАРСКАТА НАУКА
ценни и редки произведения от създателите
на българската хуманитаристика,
сред които:

Йордан Иванов • Рафаил Попов • Никола Мушмов
Богдан Филов • Вацлав Добруски • Георги Баласчев
Крум Дрончилов • Любомир Милетич • Борис Дякович
Петър Мутафчиев • Васил Кънчов • Анастас Иширков
Александър Рашенов • Васил Златарски
Гаврил Занетов • Гаврил Кръстевич • Георги Димитров
Марин Дринов • Петър Ников • Константин Иречек
Феликс Каниц • Кузман Шапкарев
Свещ. Петър Любенов • Цани Гинчев • Братя Шкорпил
Иван Шишманов • Диаманди Ихчиев • Димитър Матов
Георги Трайчев • Евтим Спространов • Стою Шишков
Васил Чолаков • Ст. Л. Костов • Петър Козаров
и много други

**БЪЛГАРСКИ
НАРОДНИ
БАЯНИЯ,
ВРАЧУВАНИЯ,
ГЛЕДАНИЯ
И ЛЕКУВАНИЯ
Том 1**

इससलाइससास ३००५५®

**БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ
БАЯНИЯ, ВРАЧУВАНИЯ,
ГЛЕДАНИЯ И ЛЕКУВАНИЯ
Том 1**

В настоящия сборник са включени баяния,
врачувания, гледания и лекувания,
публикувани в Сборник за Народни
умотворения, наука и книжнина,
книга I, 1889 – книга V, 1891

© ШАМБАЛА™, София, 2020

© Оформление на корицата – Димитър Тонин

Редактор – Силвия Великова

Отговорен редактор – Димитър Тонин

Всички права запазени

Бележка на редакцията:

Текстът е транскрибиран на съвременен книжовен
български език, нанесени са незначителни корекции в
изписването на отделни думи.

ISBN 978-954-319-241-0

СЪДЪРЖАНИЕ

СБНУ I (1889)

От Хаджиелеската околия.....	17
1. Баяния (баене) за урочасване	17
2. Патрение на боб за уроки	18
3. Предпазвания от уроки.....	20
4. Баяние и церене на уплаха.....	21
5. Баяние за бабици.....	25
6. Баяние за вятър	27
7. Церене на кашлица и вкоренена болест.....	28
8. Ръсене с блага вода за урама	30
9. Церене на треска	31
10. Церене на бодож	32
11. Церене на главобол.....	33
12. Сечене на далак.....	34
13. Рязане на жълтеница (саралък)	34
14. Церене на струпей.....	35
15. Церене на заушница (заушка)	35
16. Церене на чеири (чубани).....	35
17. Церене на брадавици	36
18. Церене на кабус	36
19. Гонене на детински плач	36
20. Сваряне на дете.....	38
21. Теглене с пясък	39
22. Къпане с куче или коте.....	39
23. Носене на муска	40
24. Извеждане на болестта от едно село и завеждане	

в друго	40
25. Извеждане на болестта от една къща и завеждане в друга	42
26. Посрещане на болесчицата.....	42

От Широка лъка (Колибак, М. Сулица, Рупчоско)

1. Баяне за уроки.....	43
2. Баяние за виявица	43
3. Баяние за струпеи	44
4. Баяние за изместено сърце	44
5. Баяние за ермитик.....	45
6. Баяне за вода	46
7. Баяние за придаф	46
8. Баяние за добрино.....	47

От с. Чепеларе (Рупчоско)

1. Баяние за добрина.....	48
2. Баяние за изместено сърце	48

От г. Прилеп

1. Баячки (баяния) от баба Петра	49
2. Баячка од баба Ивана.....	50
3. Баячки от баба Бона.....	51
4. Баячки от баба Тема.....	53
5. Баячки от баба Евда.....	54
6. Вражане (гледане, врачуване) от Кирица	56
7. Кушане од Ангелета Мазгала.....	58

СБНУ II (1890)

От Ахър-Челебийско

1. Баяние за далак	61
2. За пресяк	61
3. За плач	62
4 Друго за плач	62
5. Друго пак за плач.....	63

От Търновско

Магии и лекувания	64
Зададен сапун	64
Магии	65
Церене на пъпката кара-янък	65

От Дебърско

1. Баяние за треска и други болести	67
2. За от надвор, които припаждат	67
3. На уроци.....	67
4. Баяние на цицки.....	68

От Прилеп

Лекувания	68
-----------------	----

От Добричко

Весения за страх	69
------------------------	----

СБНУ III (1890)

От Софийско

1. Баяне от подлюта на рана (кел)	72
2. Баяние от очи или уроци	73
3. От почудище	73
4. Баяние от шап	75
5. От перещец.....	75
6. Баяние за предваряне от уроци	76

От Орхание

Баяние на добрата.....	76
------------------------	----

От Казанлък

1. Баене за почуди или уруки	81
2. Баяние за уруки.....	82
3. Баяние за уруки.....	83
4. Баяние за пъп	84

СБНУ IV (1891)

От Орхание

1. Баяние от подлюта.....	86
2. Баяние от жлоги.....	88
3. Баяние на очебол.....	89
4. Баяние на уроци.....	89

От Търновско

1. Церене нежитя с мед.....	90
2. Церене шап с мед и мърва.....	90

3. Церене главобол със стягане	91
4. Церене главата с гореща вода	91
5. Церене на ремата с потни чорапе.....	92
6. Церене прихватличавите с въглен	92
7. Церене жълтеницата със зрели дюли.....	92
8. Церене рани със смрадлика и щавляк (лапат)	93
9. Съживяване на удавените.....	94
10. Церене от гръмотевица (блъснато)	94
11. Церене от въглища (кюмюр)	95
12. Церене вятър (ревматизъм) с червен пипер и хума	96
13. Изморяване волските въшки с мишоморка (арсеник)	96
14. Завиване на пъп с гърне.....	97
15. Завиване на пъпа с пръст.....	98
16. Лечение далак с мед.....	99

От Ахър-Челебийско

1. Баяние за ухапано	100
2. За уроци.....	100
3. Друго за уроци	102
4. Също за уроци.....	102
5. Също за уроци.....	102
6. Също за уроци.....	103
7. За еармеатик.....	103
8. За дубриноата.....	104
9. За измеастеану соарце	105
10. За соан	106

От Демир-Хисарско

1. Баяние за уроки.....	107
2. Баяние за уруки на малко дете, което от много	

време страда и на което казват, че „църнее от уруки”	108
3. Баяне за церма.....	108
4. Намет в око	109
5. Припал.....	110
6. Пръшове	110
7. Урама.....	111
8. Кол.....	114
9. Баяние за уруки със сол от баба Калина	116

СБНУ V (1891)

От Орхание

1. Баяние от бабици	118
2. Баяние от уроци	120

От Софийско

1-5. Баяния от страх.....	123
6. Баяние от очи (уроци)	125
Магии срещу Янев-ден за „обиране на жита”	125
Лекувания	127
1-6. От гърло	127
7. От главоболие	128
8. На изгорено	128
9. На изгорено	128
10. От развит пъпок	128
11. От настинка.....	129
12-13	129
14. От охтика.....	129
15. От убиено	130
16. От убиено	130

17. Когато някой заболее.....	130
18. От главоболие	130

От Горно Джумайско (Македония)

1. Баение от уроци	131
2. Пак от уроци	131
3. От подлюта на рана	132

От Казанлък и Габрово

Лекувания	133
1. Бял или кемик (кокал) гилинджик	133
2. Червен гилинджик	134
3. Шиш гилинджик	134
4. Прищ гилинджик	135
5. Диш гилинджик	135
6. Чобан гилинджик.....	135
7. Друг гилинджик.....	136
За мирак	136
За глас	137
За красник	137
Кога плаче много някое дете.....	137
Кога плаче дете, като го къпят	137
За далак	138
За синята пъпка	139
За белите пъпки	139
За мъртва кост.....	139
За баляк масъ	140
За заморено дете	140
За кога се случи мъчно раждане	140
За сараджа	141
Мехлем за рана от коршум и др.	141
За изгорено от огън.....	142

За изгорено с вряла вода.....	142
За лишеи по главата.....	143
Против силна кашлица	143
За човешки гъби.....	143
За ухапано от змия.....	144
За ухапано от куче	144
За ухапано от бясно куче.....	145
За ухапано от попова булчица.....	145
За кога са кървавйът много зъбите некому	145
Лекуване на едномесечета деца	146
За наплашено, което се стряска на сън	147
За страх	147
За марас от страх	148
За усад (усадено)	149
За марем	149
За разрязано от джам (стъкло)	150

От Ломско

Лек против охтиката.....	150
а) Приготовление на цяр	152
б) Варенето на цяра	152
Рецепта.....	155